

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

CASA CU ABURI II

Ilustrații de L. Benett

Traducere de Vasile Savin și Cornelia-Silvia Savin

LITERA

București

PARTEA A DOUA

I. Sanitarium-ul nostru	5
II. <i>Mathias Van Guitt</i>	17
III. <i>Kraal-ul</i>	37
IV. <i>O regină din Tarryani</i>	54
V. <i>Atac nocturn</i>	83
VI. <i>Despărțirea de Mathias Van Guitt</i>	104
VII. <i>Traversarea râului Betwa</i>	121
VIII. <i>Hod contra Banks</i>	146
IX. <i>O sută contra unul</i>	158
X. <i>Lacul Puturia</i>	179
XI. <i>Față în față</i>	199
XII. <i>La gura unui tun</i>	217
XIII. <i>Gigantul de Oțel</i>	231
XIV. <i>Cel de-al cincizecilea tigru al căpitanului Hod</i>	241

PARTEA A DOUA

I

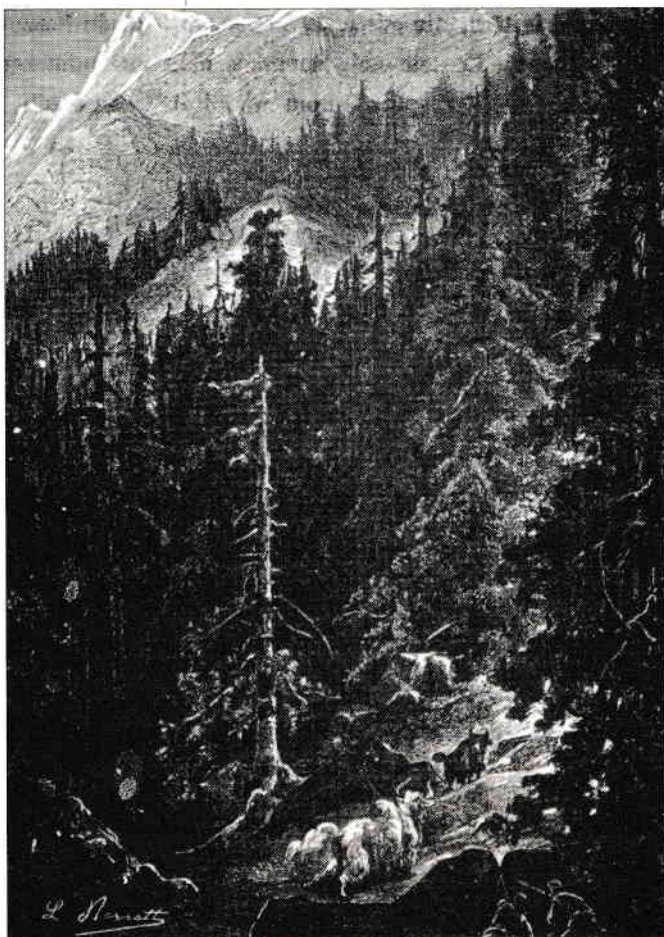
SANITARIUM-UL NOSTRU

„Incomensurabilii creației!“ – această splendidă expresie de care s-a slujit mineralogul Haüy spre a caracteriza Anzii americani n-ar fi oare mai potrivită dacă am folosi-o pentru ansamblul lanțului Himalaya, pe care omul nu este încă în stare să-l măsoare cu precizie matematică?

Acesta este sentimentul pe care îl încerc în fața aspectului acestei regiuni incomparabile, în mijlocul căreia colonelul Munro, căpitanul Hod, Banks și cu mine am venit să ne stabilim pentru câteva săptămâni.

„Nu doar că munții aceștia sunt incomensurabili“, ne-a spus inginerul, „dar piscurile lor trebuie socotite într-adevăr inaccesibile, întrucât organismul omenesc nu poate să funcționeze la asemenea înălțimi, unde aerul nu mai este îndeajuns de dens ca să facă față nevoilor respirației“.

O barieră de roci primitive – granit, gnais și micașist –, lungă de două mii cinci sute de kilometri, care se înalță între meridianele șaptezeci și doi și nouăzeci și cinci de grade longitudine estică, acoperind două provincii, Agra și Calcutta, două regate, Bhutan și Nepal; un lanț a cărui înălțime medie, superioară cu o treime vârfului Mont Blanc, cuprinde trei zone distincte: prima, înaltă de cinci mii

Lantul Himalaya

de picioare, mai temperată decât câmpia inferioară, dând o recoltă de grâu în timpul iernii și o recoltă de orez în timpul verii; a doua, între cinci și nouă mii de picioare, unde zăpada se topește odată cu venirea primăverii; a treia, între nouă mii și douăzeci și cinci de mii de picioare, acoperită de ghețuri groase care sfidează razele soarelui chiar și în sezonul cald – această grandioasă ridicătură terestră e străbătută de unsprezece trecători, dintre care unele sparg muntele la douăzeci de mii de picioare altitudine și care, amenințate neîncetat

de avalanșe, erodate de torente, invadate de ghețari, nu permit să treci din India în Tibet decât înfruntând niște greutăți extreme. Deasupra acestei creste, când rotunjită în largi cupole, când netedă ca Table Mountain de la Capul Bunei Speranțe, șapte sau opt piscuri ascuțite, unele dintre ele vulcanice, dominând izvoarele Gogrei, Jumnei și ale Gangelui – Dukia și Kanchenjunga, care se înalță la peste șapte mii de metri, Dhiodunga, la opt mii, Dhaulagiri, la opt mii cinci sute, Chomolhari, la opt mii șapte sute, muntele Everest, înălțându-și piscul la nouă mii de metri, din vârful căruia ochiul unui observator ar străbate un perimetru egal cu acela al întregii Franțe. În sfârșit, o îngrămădire de munți pe care Alpii, puși deasupra Alpilor, și Pirineii, deasupra Anzilor, nu i-ar depăși în scara altitudinilor terestre, aceasta este înălțarea colosală a scoarței, pe ale cărei ultime culmi piciorul celor mai îndrăzneți alpiniști nu va păși poate nicicând, cunoscută sub numele de Himalaya.

Primele trepte ale acestor propilee gigantice sunt bogat și vast împădurite. Se mai găsesc aici reprezentanți ai bogatei familii a palmierilor, care, într-o zonă superioară, vor ceda locul unor păduri întinse de stejari, chiparoși și de pini, unor desișuri îmbelșugate de bambuși și de plante erbacee.

Banks, care ne dă aceste detalii, ne mai spune că, dacă linia inferioară a zăpezilor coboară pe versantul hindus al lanțului până la patru mii de metri, ea urcă până la șase mii pe versantul tibetan. Asta se întâmplă datorită faptului că vaporii, aduși de vânturile sudului, sunt opriți de uriașa barieră muntoasă. De aceea, de partea cealaltă, satele au putut fi întemeiate până la o altitudine de cincisprezece mii de picioare, în mijlocul câmpurilor de orz și al unor pajiști magnifice. Dacă i-ai crede pe indigeni, ar fi de ajuns o singură noapte pentru ca aceste pășuni să se acopere cu iarbă numai bună de cosit!

În zona mijlocie, lumea înaripatelor este reprezentată de păuni, potârnicchi, fazani, dropii și prepelițe. Capre se găsesc din belșug, oile

la fel. În zona înaltă nu mai întâlnești decât mistrețul, cămila, pisica sălbatică, iar vulturul planează singuratic deasupra rarelor vegetale, care nu mai sunt decât niște sărmame urme ale unei flore arctice.

Doar că locul nu avea cu ce să-l ispitească pe căpitanul Hod. Pentru ce ar mai fi venit acest Nimrod în regiunea himalayană, dacă n-ar fi fost vorba decât să-și urmeze îndeletnicirea de vânător de animale domestice? Însă, din fericire pentru el, n-aveau să lipsească marile carasiere demne de carabina sa Enfield și de gloanțele sale explozive.

Într-adevăr, la poalele primelor povârnișuri ale lanțului de munți, se întinde o zonă mai joasă, pe care hindușii o numesc „cingătoarea lui Tarriani“. Este o câmpie lungă și înclinată, lată de șapte sau opt kilometri, umedă, călduroasă, cu o vegetație întunecată, acoperită de păduri, în care sălbăticiunile își caută adăpostul dorit. Tabăra noastră nu domina decât cu o mie cinci sute de metri acest Eden al vânătorului îndrăgostit de emoțiile puternice ale luptei. Prin urmare era ușor de coborât în rezervația aceea de vânătoare, care nu mai avea nevoie de niciun fel de pază.

Așadar, căpitanul Hod ar vizita probabil mai degrabă părțile de jos ale Himalayei decât zonele ei superioare. Cu toate acestea, acolo, chiar și după părerea celui mai umorist dintre călători, Victor Jacquemont, mai rămân încă de făcut importante descoperiri geografice.

– Deci, cunoștințele noastre privind acest uriaș lanț de munți sunt cât se poate de incomplete? l-am întrebat eu pe Banks.

– „Foarte“ incomplete, mi-a răspuns inginerul. Himalaya este parcă un soi de mică planetă ce s-a alipit globului nostru și continuă să-și păstreze tainele.

– A fost totuși străbătută, am obiectat eu, și scotocită, pe cât posibil!

– Oh, lumea n-a dus lipsă de călători himalayani! mi-a răspuns Banks. Frații Gérard de Webb, ofițerii Kirpatrick și Fraser, Hogdson,

Herbert, Lloyd, Hooker, Cunningham, Strabing, Skinner, Johnson, Moorcroft, Thomson Griffith, Vigne, Hügél, misionarii Huc și Gabet și, mai de curând, frații Schlagintweit, colonelul Wangh, locotenenții Reuillier și Montgomery, ca urmare a unor lucrări remarcabile, au făcut cunoscută, într-o mare măsură, dispoziția orografică a acestei ridicături a scoarței pământului. Totuși, prieteni, mai rămân de îndeplinit multe deziderate. Înălțimea exactă a principalelor piscuri a dat loc la nenumărate rectificări. Astfel, altădată, Dhaulagiri era socotit regele întregului lanț; apoi, după noi măsurători, el a fost nevoit să cedeze locul Kanchenjungăi, care ar părea să fie detronată acum de vârful Everest. Până aici, acesta din urmă este mai presus de toți rivalii. Totuși, după spusa chinezilor, Kunlun – la care, ce-i drept, metodele precise ale geometrilor europeni n-au fost încă aplicate – ar depăși puțin piscul Everest, deci n-ar mai trebui să căutăm în Himalaya punctul cel mai înalt de pe glob. Însă, în realitate, asemenea măsurători nu vor putea fi socotite matematice decât în ziua în care ele vor fi obținute barometric și cu toate precauțiile cerute de un asemenea mod de determinare directă. Și cum să le obții fără a căra cu tine un barometru până în vârful extrem al acelor piscuri aproape inaccesibile? Or, iată un lucru care nu s-a putut face încă.

– Se va face, i-a replicat căpitanul Hod, după cum se vor face, într-o bună zi, călătorii la Polul Sud și la Polul Nord!

– Bineînțeles!

– Călătoria până în străfundurile oceanelor!

– Fără nicio îndoială!

– Călătoria în centrul Pământului!

– Bravo, Hod!

– Așa cum se va face orice pe lume! am adăugat eu.

– Chiar și o călătorie în fiecare dintre planetele sistemului nostru solar, a răspuns căpitanul Hod, pe care nimic nu-l mai putea opri.

– Nu, căpitane, i-am răspuns eu. Omul, simplu locuitor al Pământului, nu va putea să-i depășească granițele! Însă, deoarece tot se află ținut de scoarța lui, poate să-i pătrundă toate tainele!

– Poate că este și dator! a reluat Banks. Tot ceea ce se află în limita posibilului trebuie să fie și va fi îndeplinit! Apoi, atunci când omul nu va mai avea nimic de aflat despre globul pe care-l locuiește...

– Va dispărea odată cu sferoidul care nu va mai păstra niciun fel de mistere pentru el, a răspuns căpitanul Hod.

– Ba nu, a replicat Banks, se va bucura de pe urma lui ca un adevărat stăpân și va obține astfel un profit mai mare. Însă, prietene Hod, pentru că ne aflăm în ținuturile himalayene, ți-aș indica să faci, la fel ca alții, o descoperire ciudată, care cu siguranță că te va interesa.

– Despre ce este vorba, dragă Banks?

– În însemnările sale de călătorie, misionarul Huc vorbește despre un copac neobișnuit, numit în Tibet „arboarele cu zece mii de imagini“. Conform unei legende hinduse, Tong Kabac, reformatorul religiei budiste, ar fi fost prefăcut în copac, la câteva mii de ani după ce trăiseră această aventură Filemon, Baucis și Dafne, ciudate ființe vegetale ale florei mitologice. Părul lui Tong Kabac s-ar fi transformat în frunzișul arborelui sfânt și, pe frunzele acelea, misionarul afirmă că a văzut cu ochii lui litere tibetane, alcătuite distinct din liniile nervurilor.

– Un copac care produce frunze tipărite! am intervenit eu.

– Și pe care se pot citi cugetări ale moralei celei mai pure! a răspuns inginerul.

– Merită osteneala să verificăm, am adăugat eu râzând.

– Atunci, verificați, prieteni, mi-a răspuns Banks. Dacă se găsesc arbori din aceștia în partea meridională a Tibetului, trebuie să se găsească și în zona superioară, pe versantul sudic al Himalayei. Așadar, în timpul excursiilor voastre, căutați acel... cum să-i spun?... acel copac „aforistic“.

– Nu, pe legea mea! a răspuns căpitanul Hod. Mă aflu aici ca să vânez și n-am nimic de câștigat de pe urma meseriei de alpinist!

– Bine, prietene Hod, a reluat Banks, un cățărător curajos ca dumneata să nu faci măcar o ascensiune în acest lanț muntos?

– Niciodată! a răspuns căpitanul.

– De ce?

– Am renunțat la ascensiuni!

– De când?

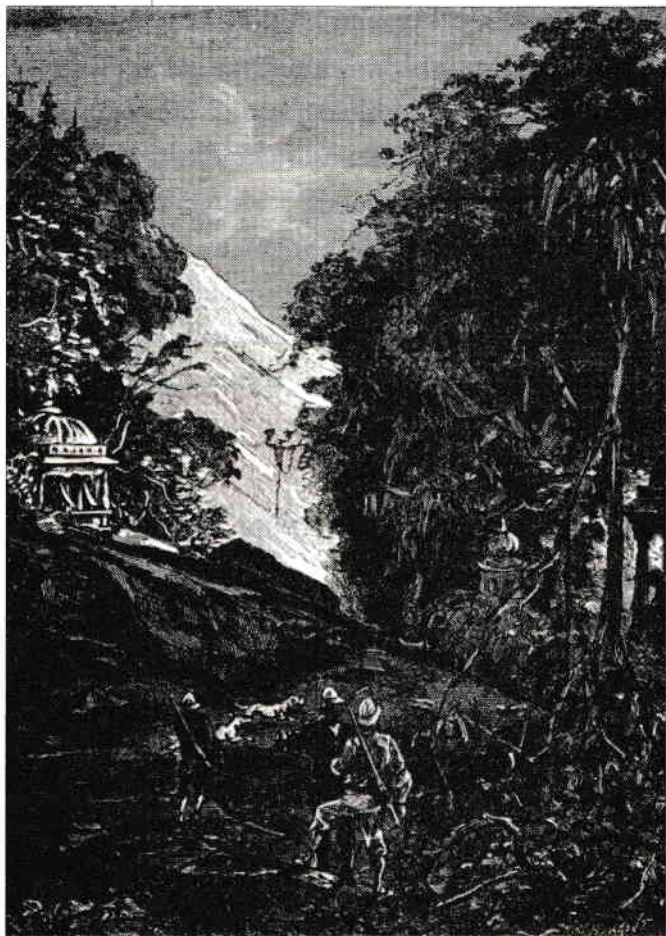
– Din ziua în care, după ce-mi primejduisem viața de douăzeci de ori, a răspuns căpitanul Hod, am izbutit să ating vârful Vrigel în regatul Bhutan. Se spunea că niciodată un picior de ființă omenească n-a călcat pe creștetul acestui pisc. Aveam și eu cu ce mă mândri! În sfârșit, după o mie de primejdii, ajung în vârf, și ce văd? Următoarele cuvinte, săpate într-o stâncă: „Durand, dentist, strada Caumartin, nr. 14, Paris!“ De atunci, nu mă mai cațăr pe munți.

Bravul căpitan! Trebuie să mărturisesc că, povestindu-ne pățania lui, Hod făcea o strâmbătură atât de comică, încât nu se putea să nu râzi din toată inima!

V-am vorbit în mai multe rânduri despre acele *sanitarium* ale peninsulei. Asemenea stațiuni climaterice, aflate la munte, sunt foarte frecventate vara de către rentierii, funcționarii și comercianții din India, pe care îi mistuie canicula de la șes.

În primul rând se cuvine să amintesc de Simla, situată la paralela treizeci și unu și la vest de meridianul șaptezeci și cinci. Parcă este un colțișor din Elveția, cu torentele, pâraiașele și vilele sale frumos așezate la umbra cedrilor și a pinilor, la peste două mii de metri deasupra nivelului mării.

După Simla aș cita Darjeeling, cu casele lui albe, dominate de piscul Kanchenjunga, la cinci sute de kilometri nord de Calcutta și la două mii trei sute de metri altitudine, în apropierea meridianului

Locul a fost bine ales.

optzeci și șase de grade longitudine și douăzeci și șapte de grade, latitudine, o poziție încântătoare, în cel mai frumos ținut din lume.

Au mai fost stabilite și alte asemenea *sanitarium*, în diferite puncte ale lanțului himalayan.

Și acum, la stațiunile sănătoase și răcoroase pe care climatul torid al Indiei le face indispensabile, se cuvine să adăugăm și Steam House. Doar că aceasta ne aparține. Ea oferă tot confortul, ca în cele mai luxoase locuințe din întreaga peninsulă. Vom găsi aici, într-o

zonă fericită, cu exigențele vieții moderne, tihna pe care zadarnic am căuta-o la Simla sau la Darjeeling, unde este o abundență de anglo-indieni.

Locul a fost bine ales. Șoseaua, care servește partea inferioară a muntelui, se bifurcă aici, legând între ele câteva târgușoare risipite spre răsărit și spre apus. Cel mai apropiat dintre ele se află la cinci mile de Steam House. Este locuit de un neam de munteni primitivi, crescători de oi și capre, și care cultivă niște câmpii cu grâu și orz din belșug.

Grație strădaniei personalului nostru sub conducerea lui Banks, a fost nevoie de numai câteva ore pentru a pune la punct o tabără, în care să ne petrecem vremea cinci sau șase săptămâni.

Unul dintre contraforturi, desprins din acele capricioase lanțuri mai mărunte de munți care proptesc uriașa cupolă a Himalayei, ne-a pus la dispoziție un platou ușor ondulat, lung de vreo milă și lat de o jumătate. Covorul de verdeață care îl acoperă este ca o mochetă de iarbă scurtă, deasă, plușată s-ar putea spune, și presărată cu violete. Tufe de rododendroni arborescenți de înălțimea unor stejari pitici, ronduri naturale de camelii alcătuiesc vreo sută de ciucuri ce produc o impresie fermecătoare. Natura n-a avut nevoie de lucrători din Ispahan sau Smirna ca să fabrice acest covor de lână vegetală de prima calitate. Câteva mii de semințe aduse de vântul dinspre sud într-un teren roditor, un strop de apă și un pic de soare au fost de ajuns ca să-i alcătuiască țesătura plăcută la pipăit și care nu se tocește.

Pe podișul nostru se înalță vreo douăsprezece pâlcuri de copaci magnifici. S-ar putea spune că s-au detașat, ca niște partizani, de uriașa armată a pădurii care acoperă flancurile contraforturilor, urcând pe lanțurile de munți învecinate, până la o înălțime de șase sute de metri. Cedri, stejari, pandanuși cu frunzele lungi, fagi, arțari se amestecau cu bananieri, bambuși, magnolii, roșcovi și smochini japonezi. Unii dintre acești giganți își întindeau ultimele crengi la

mai bine de o sută de picioare deasupra solului. Ai fi zis că fuseseră plantați aici dinadins, ca să țină umbră vreunei locuințe forestiere. Steam House se nimerise cum nu se poate mai bine ca să întregească priveliștea înconjurătoare. Acoperișurile rotunjite ale celor două pagode se potriveau de minune cu tot rămurișul acela variat – crengi țepene sau flexibile, frunze mici și gingașe ca aripile fluturilor ori lungi și late ca niște pagaie polineziene. Convoiul nostru a dispărut sub un masiv de verdeată și flori. Nimic nu dă de înțeles că este o casă mobilă; nu-i decât o locuință sedentară, fixată în pământ, făcută spre a nu se mai clinti din loc.

În spate, un torent, căruia îi poți urmări firul argintiu până la mai multe mii de picioare înălțime, curge în dreapta peisajului, pe lângă contrafort, și se aruncă într-un bazin natural umbrat de un grup de copaci frumoși. Din bazin, prisosul se schimbă într-un pâraiaș, aleargă de-a curmezișul pajiștii și sfârșește într-o cascadă zgomotoasă care-și aruncă apa într-o prăpastie adâncă de nu-i poți vedea fundul.

Iată cum a fost așezată Casa cu aburi, pentru a face cât mai comodă viața noastră comună și spre deplina desfătare a ochilor.

Dacă te uiți la creasta care mărginește partea din față a podișului, vezi că domină alte culmi, mai puțin importante, de la baza Himalayei, coborând în trepte gigantice până la șes. Distanța este îndeajuns de mare spre a-ți permite să cuprinzi întregul ansamblu cu privirea.

În dreapta, prima dintre casele trenului este așezată oblic, astfel încât din balconul de pe verandă, cât și prin ferestrele laterale ale salonului, sufrageriei și ale cabinelor de pe partea stângă să poți privi orizontul dinspre sud. Cedri falnici par că planează deasupra lui și se desprind ca niște viguroase siluete negre pe fundalul îndepărtat al marelui lanț muntos, acoperit cu zăpezi veșnice.

În stânga, cea de a doua casă stă parcă rezemată cu spatele de coasta unei uriașe stânci de granit, aurită de lumina soarelui. Stânca aceasta, atât prin forma ei bizară, cât și prin culoarea ei caldă, îți